

PROJEKTI

VARSTVO IN SPREMLJANJE VARSTVENEGA STATUSA POPULACIJE VOLKA (*CANIS LUPUS*) V SLOVENIJI

Volk (*Canis lupus*) ima pomembne naloge v gozdnih ekosistemih. Obenem je zelo karizmatična in hkrati konfliktna vrsta za človeka. Kljub temu da priteguje mnogo pozornosti javnosti, se ji je do zdaj v naravovarstvenih projektih namenilo malo pozornosti, precej pomanjkljivosti pa je bilo tudi pri spremljanju te vrste. Štiriletni projekt LIFE+, ki se je začel 1. januarja 2010 in bo trajal do konca leta 2013, bo prvi obsežen projekt o volku v Sloveniji. Projekt bomo izvajali partnerji Univerze v Ljubljani, Zavoda za gozdove Slovenije in Društva za ohranjanje, raziskovanje in trajnostni razvoj Dinaridov – Dinaricum. Prijavitelj in vodja projekta je Skupina za ekologijo živali, ki deluje na Oddelku za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Skupna vrednost projekta je nekaj več kot en milijon evrov. Od tega 71 % financira EK, 23,5 % sofinancerja (ministrstvo za okolje in prostor ter za gozdarstvo, kmetijstvo in prehrano), 6,5 % pa je lastne udeležbe prijavitelja in partnerjev.

Širši cilj projekta je dolgoročno ohranjanje populacije volkov, njihovega glavnega plena in življenjskih prostorov v Sloveniji ter njihovo sobivanje z ljudmi. Volkovi so naravni plenilci prostoživečih parkljarjev v naših gozdovih. Živijo v krdelih in pokrivajo veliko ozemlja. Koliko živali sestavlja povprečno krdelo, koliko je krdel in velikosti njihovih ozemelj v Sloveniji ni znano. Odnos ljudi do volkov je zelo različen. Predvsem posamezne skupine ljudi, kot so lovci in živinorejci, lahko pridejo v nasprotje z volkom zaradi plenjenja divjadi ali drobnice. Po drugi strani pa volk vedno pogosteje postaja simbol divjine in neokrnjene narave. Na obstoj volkov v Sloveniji vplivajo različni dejavniki, ki jih bomo v projektu poskušali najprej proučiti, nato pa zbrano znanje vključiti v uspešno varstvo volka.

Za boljše poznavanje biologije volka bomo v projektu letno spremljali volkove in bomo vključili tudi lovce in druge prostovoljce. Za oceno in spremljanje velikosti populacije in njihovega razmnoževalnega uspeha bo uporabljeno neinvazivno genetsko vzorčenje. Rabo prostora in stopnjo plenjenja volkov bomo ugotavljali tako, da bomo opremili več volkov z ovraticami GPS, GSM. Številčnost in razširjenost volčjih tropov ter velikost njihovih legel bomo ugotavljali z metodo sledenja v snegu in izzivanja oglašanja. Vse ugotovitve projekta bodo javno dostopne na spletnih straneh projekta www.volkovi.si, ki bodo postavljene najpozneje do začetka junija 2010.

Zaradi ugotavljanja stanja plenilskih vrst volka bomo najprej opravili raziskavo gostote prostoživečih parkljarjev v Sloveniji s kombinacijo analize lovnih statistik ter štetja iztrebkov. Ugotovitve bodo pripomogle k boljšemu upravljanju plenilskih vrst, ki mora vključevati tudi potrebe volkov in drugih velikih zveri. Poskušali bomo zagotoviti ustrezno plenilsko podlago za volkove in na ta način

zmanjšati nasprotja med lovci in volkovi. Določili bomo tako imenovane »vroče točke« oziroma pašnike, na katerih so spopadi najpogostejši in na podlagi primerov dobre prakse poskušali pokazati možnosti, s katerimi lahko omejimo nasprotja. Za izboljšanje sobivanja živinorejcev z volkovi bomo na podlagi pridobljenih izkušenj pripravili priporočila za izobraževanje kmetijskih pospeševalcev. Za izboljšanje dela oglednikov škode bomo pripravili izobraževalne seminarje, priručnik in dodatno opremo, pri določevanju vrste, ki je povzročila škodo, pa bomo zagotovili tudi pomoč s forenzičnimi genetskimi metodami.

Del projekta je namenjen raziskavam, da bi bolje razumeli odnos različnih interesnih skupin in splošne javnosti do volkov v Sloveniji. Izsledke raziskave bomo analizirali in uporabili pri pripravljanju upravljalnih smernic, hkrati pa bodo tudi kazalnik uspešnosti izobraževalnih dejavnosti projekta. Zelo pomemben del pri varovanju volka je tudi izobraževanje in ozaveščanje, tako da bomo v okviru projekta izdelali brošuro, plakat in majice ter kratek izobraževalni film o varovanju volkov. Da bi se tovrstno znanje vključilo tudi v šole, bomo pripravili izobraževalno gradivo in seminar za učitelje biologije. Pripravili in izvedli pa bomo tudi serijo predavanj o biologiji volkov in njihovem varstvu, namenjenih lovcem. Z letnim glasilom projekta bomo sproti obveščali javnost o izvedenih in načrtovanih dejavnostih. Boljše razumevanje volkov in mirno sobivanje ljudi in volkov s čim manjšim številom spopadov bo verjetno najboljše zagotovilo za dolgoročno ohranitev volkov v Sloveniji.

Anamarija Žagar, Aleksandra Majič
Biotehniška fakulteta
almajic@gmail.com

Gre za prvi obsežen projekt o volku v Sloveniji.

Foto: Miha Krofel